

23. 12. 2010

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Připravovaná novela insolvenčního zákona

Zákon o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), který nahradil původní zákon o konkursu a vyrovnání, je v účinnosti necelé tři roky a za tuto dobu Parlament ČR přijal již několik jeho novelizací. Aktuálně připravovaná novela insolvenčního zákona je především reakcí na nález Ústavního soudu Pl. ÚS 14/10 z 1. července 2010, který zrušil část insolvenčního zákona zakazující jednotlivým věřitelům popírat přihlášené pohledávky jiných věřitelů. Ustanovení, podle kterého mohli pravost, pořadí a výši všech přihlášených pohledávek popírat pouze dlužník a insolvenční správce a které nedávalo věřitelům možnost zpochybnit pohledávky jiných přihlášených věřitelů jakýmkoli procesním prostředkem, označil Ústavní soud za odporující právu na spravedlivý proces a stávající úpravu zrušil s účinností od 31. března 2011. Ponechání uvedeného nálezu bez odpovídající legislativní reakce by znamenalo protiústavní mezeru s nedozírnými následky na insolvenční řízení. Ústavním nálezem byla totiž mj. vypuštěna věta, která opravňuje insolvenčního správce a dlužníka k popírání pravosti, výše a pořadí přihlášených pohledávek, a bez taxativního vymezení těchto oprávněných subjektů by panovala právní nejistota ohledně toho, zda a kým mohou být pohledávky popřeny.

Zákonodárce tak stojí před těžkým úkolem, jak se vyrovnat s rozhodnutím Ústavního soudu a přitom zabránit návratu zneužívání popěrného práva věřitelů, ke kterému docházelo za účinnosti předchozího zákona o konkursu a vyrovnání. Jedním z cílů dosavadní úpravy, která odňala právo popírat přihlášené pohledávky jednotlivým věřitelům, totiž bylo zamezit incidenčním sporům o pravost, výši či pořadí přihlášených pohledávek, které byly podle zákona o konkursu a vyrovnání často vyvolávány zcela účelově a výrazně prodlužovaly délku konkursního řízení. Návratu tohoto nežádoucího stavu se snaží navrhovaná právní úprava čelit zakotvením povinností a omezení popírajícího věřitele, které mají bránit získávání nepřiměřených výhod a účelovému zneužívání oprávnění věřitele pohledávky jiných věřitelů popírat.

Věřitel tak má podle navrhované úpravy možnost popřít pohledávku jiného věřitele pouze písemně na předepsaném formuláři, jehož obsah upraví prováděcí vyhláška a jenž bude opatřen úředně ověřeným podpisem, přičemž důvody popření pohledávky budou přísně koncentrovány. Tento procesní úkon bude zároveň podmíněn složením jistoty na náklady řízení incidenčního sporu ve výši 20.000,- Kč, případně též jistoty na náhradu škody nebo jiné újmy způsobené nedůvodným popřením pohledávky. Popření pohledávky některým z věřitelů nebude mít vliv na hlasovací právo věřitele popřené pohledávky, čímž by se mělo předejít taktickému popírání pohledávek za účelem ovlivnění rozhodovacích poměrů při hlasování věřitelů o zásadních otázkách v insolvenčním řízení. Shledá-li

insolvenční soud popření zjevně bezdůvodným či vadným, může jej odmítnout ihned při přezkumném jednání.

Popěrné právo věřitelů v insolvenčním řízení bude podle návrhu účinné až v okamžiku prohlášení konkursu na majetek dlužníka. Omezení popěrného práva věřitelů na případy, ve kterých je dlužníkův úpadek řešen konkursem, poměrně systematicky doplňuje úpravu popěrného práva dlužníka a insolvenčního správce a respektuje odlišnosti sanačních způsobů řešení dlužníkovy úpadku, když popěrné právo dlužníka je uplatněno v reorganizaci či v oddlužení, kde je dlužník osobou s dispozičními oprávněními, a popěrné právo věřitelů má naopak své místo v konkursu, kde může mít podstatný vliv na rozsah poměrného uspokojení přihlášeného věřitele.

Novelizací ustanovení upravujícího popírání přihlášených pohledávek je v rámci navrhované změny právní úpravy bez náhrady vypuštěna možnost přihlášeného věřitele měnit až do přezkoumání jeho pohledávky důvod vzniku, pořadí či výši přihlášené pohledávky. Po uplynutí lhůty pro přihlášení pohledávek tak již nebude možné upravovat právní kvalifikaci důvodu vzniku přihlášené pohledávky a výši pohledávky bude možné nadále pouze snížit prostřednictvím institutu částečného či úplného zpětvzetí přihlášky, což podstatně zvýší nároky na věřitele při přípravě přihlášek do insolvenčního řízení, aniž by byla například prodloužena lhůta pro podávání přihlášek. Jedním z odůvodnění tohoto přístupu uváděným v důvodové zprávě je i skutečnost, že následné změny přihlášky až do okamžiku přezkumného jednání by přinejmenším problematizovaly včasné uplatnění popěrného práva věřitele.

Vedle výše popsanych změn upřesňuje navrhovaná novela postup uložení sankce za uplatňování pohledávek v nadsazené výši či v neopodstatněně lepším pořadí, neboť dosavadní úprava působila problémy v aplikační praxi a jako taková byla zřídka využívána. Uvedené sankce bude moci insolvenční soud uložit pouze na návrh insolvenčního správce a uplatnění sankce včetně určení její výše bude záviset na úvaze soudu, přičemž při určení výše by měl soud přihlédnout ke všem okolnostem přihlášení a přezkoumání pohledávky. Z procesního hlediska bylo rozhodování o uložení sankce věřiteli nově zařazeno mezi incidenční spory.

Novela zároveň přináší drobné úpravy institutu zpětvzetí návrhu na povolení oddlužení ve světle posledních nálezů Ústavního soudu.

Návrh novely insolvenčního zákona předložený Ministerstvem spravedlnosti je nyní v připomínkovém řízení a jednotlivé instituce (např. ministerstva, jiné ústřední orgány státní správy, Úřad vlády, Nejvyšší a Ústavní soud apod.) měly možnost se k návrhu vyjadřovat do 20. října 2010. Pokud bude návrh změny insolvenčního zákona následně schválen předeepsaným legislativním postupem, s jeho aplikací v praxi se budeme setkávat od 31. března 2011.

JUDr. Ing. Ivan Barabáš,
advokát

Mgr. Tereza Vlčková,
advokátní koncipient

[HAVEL & HOLÁSEK s.r.o.](#),
advokátní kancelář

Týn 1049/3
110 00 Praha 1
Česká republika

Tel.: +420 224 895 950
Fax: +420 224 895 980

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Posouzení shody dle AI Act - zkušenosti z praxe](#)
- [Začínají soudy zohledňovat náklady podnikatelů při plnění právních povinností v oblasti e-commerce?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 35: Ručení za dluhy z podnikání u OSVČ a s.r.o.](#)
- [Holdingové struktury a odpovědnost mateřské společnosti](#)
- [Pokuta 32 mil. EUR pro Dacia/Renault - evropské soutěžní úřady tvrdě došlapují na no-poaching. Měla by Vaše společnost být na pozoru?](#)
- [Právo společníka na informace v s. r. o.: silný nástroj kontroly, ale ne bez hranic](#)
- [Kupní smlouva k nemovité věci bez určení kupní ceny: Nejvyšší soud koriguje katastrální praxi](#)
- [Společnost s podíly 50:50 - právní rizika patových situací a jejich smluvní řešení](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 34: Jednání za společnost - prokura](#)
- [Jak nastavit smlouvy s dodavatelem podle nové právní úpravy kybernetické bezpečnosti?](#)
- [Jak soutěžní právo reaguje na pohlcování startupů technologickými giganty aneb fenomén vražedných akvizic](#)